



ISSN: 3060-4613



MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI



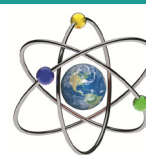
No7
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI



*Elektron nashr. 306 sahifa,
1-iyul, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Umarova H. O'. – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti rektori

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik

Shoumarov G.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik

Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor

Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor

Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor

Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor

Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor

Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)

Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)

Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)

Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)

Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)

Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)

Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent

Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor

Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor

Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor

G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)

Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti

Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor

Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)

Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)

Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent

Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori

Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari

Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Umarova H. O'. – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Rector of the Nizami National Pedagogical University of Uzbekistan

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Konvergent tahririyat mas'uliyati: Yangi O'zbekistonni barpo etish jarayonini yoritish tendensiyalari	16
Doniyorov Salim Musurmonovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy bilimlarini shakllantirish.....	23
Nazarov Odil Omanqulovich	
"Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"da ijtimoiy-pedagogik hamkorlikning o'rni	27
Abirova Umida Nazarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda uchraydigan nutq nuqsonlarini oldini olish va uning ahamiyati	30
Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li	
Pedagogik jarayonda axloqiy qarashlarni shakllantirish usul va vositalari	34
Xudoykulova Shaxlo Mamaniyozovna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining ijodkorligini rivojlantirishda ta'limiy o'yinlarning ahamiyati	38
Salimova Dilmira Farxodovna	
Aholining iqtisodiy axborot savodxonligini oshirishdagi muammo va kamchiliklar	41
Rajabov Asliddin Xolmirzayevich	
Favqulodda vaziyatlar yo'nalishi ta'limida muloqotning ahamiyati.....	44
Boltayev Baxtiyor Yunusovich	
Biologiya ta'limi va raqamli texnologiyalar	48
E. Po'latova	
Boshlang'ich ta'limga tayyorlov guruhi bolalarini kasbga yo'naltirishda stem yondashuvining ahamiyati ...	51
Egamova Ravshanoy Surobjonovna	
O'zbekiston TIMSS natijalarini qanday yaxshilashi mumkin?	
Innovatsion ta'lim yondashuvlari va samarali strategiyalar.....	55
G'ayniddinov Shayxislom Tolibjon o'g'li	
Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda mutaxassislar hamkorligi	60
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Developing Student's Critical Skills Through Technology-Enhanced English Lessons	63
Mavlonova Dildora Shuxrat qizi	
Bahrom Ro'zimuhammad she'rlarini o'qitishda integratsiya usulidan foydalanish	67
Nomozova Dilobar Suyun qizi	
Aksiologik yondashuvlar asosida bo'lajak pedagoglarda altruizm ko'nikmalarini shakllantirish: bosqichlar va tamoyillar	72
Norboyeva Moxigul Shavkat qizi	
3D Modeling of Virtual Chemical Laboratories	75
Qayumov Jamshid Ma'rufjon o'g'li	
Fostering Metacognitive Skills in Efl Learners Through Ai-Supported Instruction: a Review of Recent Literature	80
Ruzieva Maftuna	
Onlayn va gibril ta'lim sharoitida mashinasozlik texnologiyasi faniga qiziqishni oshirishning nazariy asoslari.....	85
Sarimsakova Soxibaxon Raxmonjanovna	
Loyihalashtirilgan integral darslar samaradorligi (9-sinflar uchun "Metallar va ularning umumiy xususiyatlari" mavzusida)	88
Sharipova Hakima Shavkatovna	
Metacognition and Self-Regulated Learning	92
Turayeva Nazira Ibragimovna	
Методические возможности совершенствования обучения научной письменной речи на основе коммуникативно-деятельностного подхода	95
Меденцева Наталья Петровна	
Transformatsion jarayonlarda tibbiyot oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirish strategiyalari	100
Jonibekov Jasur Jonibekovich	



O'zbek milliy musiqasi: boy madaniyat va san'atning ajralmas qismi.....	105
Rustamova Maxsuma Farxodbek qizi	
Sharq va G'arbda tibbiyot fanlarining yaratilishi tarixi.....	108
Bakayev Najmiddin	
Didaktik o'yinlar bola faoliyatining asosiy vositasi sifatida.....	112
Egamova Madina Qobil qizi	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talabalarining konvergent-kreativ tafakkurini takomillashtirishning didaktik asoslari.....	116
Egamova Shukriya Amanovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida universal ta'lim faoliyatlari orqali tarbiyaviy maqsadlarga erishish imkoniyatlari	119
G'aybullayeva Nafisaxon Nosirjon qizi	
Matematika o'qitishning klassik metodlaridan zamonaviy usullarga o'tish	124
G'ofurov Jamoliddin Xusniddinovich	
Jahon miqyosida maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari	128
Hoshimova Dilnoza Boymirzoyevna, Mahmudova Zulfiya Homidovna	
Bo'lajak o'qituvchilarning prognostik kompetensiyasini rivojlantirish tamoyillari.....	131
Ikromova Munisa Sheraliyevna	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy tayyorgarligini grafik ma'lumotlar asosida oshirishning didaktik asoslari	134
Jumanazarova Zuhra Qosimjonovna	
Sport va jismoniy tarbiya pedagogikasida innovatsion metodlar	138
Jumanova Iroda Shokirjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	141
Jumayeva Sarvinov Ilhombekovna	
Talabalarda nutqiy tarkibiy tuzilmalarni shakllantirish texnologiyasi	145
Kiyamova Maxbuba Sultanovna	
Innovatsion yondoshuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining fikrlash qobiliyatini rivojlantirishning amaliy jihatlarini	148
Mamadiyev Jamol	
Ingliz tili matnlarini o'rganishda 6-sinf o'quvchilarining grammatik kompetensiyasini oshirish va tatbiq qilishning samarali usullari.....	152
Sharipova Firuza Mehriddinovna	
Kar va zaif eshituvchi yuqori sinf o'quvchilarining axborot kompetensiyasini rivojlantirish modeli	155
Tursunov Hojiakbar Hamidullo o'g'li	
Maktabgacha ta'limda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim – pedagogik muammo sifatida.....	159
Xallovkova Maksudaxon Ergashevna	
Altruistik xulq-atvorning shaxsiy va ijtimoiy determinantlari.....	162
Xatamova Ferangiz Ibodulloevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy-pedagogik mahoratini teatr pedagogikasi vositalari orqali rivojlantirishning xorijiy va milliy tajribasi	166
Xudoyberganova Matluba Qulsoxatovna	
Refleksiv yondashuvning ta'lim jarayonidagi o'rni va afzalliklari.....	170
Yodgorova Gulrux Farhodovna	
Совершенство методики формирования компетентности будущих студентов-искусствоведов в условиях цифрового образования.....	174
Юлдашев Эргаш Сабинович	
O'z-o'zini rivojlantirish tushunchasi va uning pedagogik mohiyati.....	177
Kudenov Temurbek Maxsetbaevich	
Boshlang'ich sinf o'qish darslarida hikoya janrini o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish dolzarb muammo sifatida	180
Ergasheva Shoxida Nurmuxammadovna	
Ingliz tili darslarini interaktiv tashkil etishda raqamli ta'lim vositalarining o'rni va metodik yondashuvlar	185
Raxmatullayeva Barno Baxtiyor qizi	
The Effectiveness of Using Podcasts to Enhance Listening Comprehension and Vocabulary Acquisition in Secondary School English Classes	189
Meliboyev Zuxriddin Isroil ugli	



O'zbekiston tarixi darslarida pedagogik improvizatsiyani texnologiyalashtirish va raqamlashtirish imkoniyatlari	192
Ergasheva Muhayyoxon G'anijonovna	
Tasviriy faoliyat vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning badiiy-ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning samaradorligi.....	196
Arslanova Umidaxon Komiljon qizi	
Baxtli pedagoglar sirlari yoki kasbdagi subyektiv farovonlik	201
Adilova Zulfiya Djavdatovna	
Ayollarning siyosiy faolligini oshirishda gender kvotalarining o'rni	204
Abdukaxorova O'g'iloy Isroiljon qizi	
The Content of Developing Students' Communicative Culture Through a Bilingual Approach	207
Abdukhaliyeva Feruzakhon Ulugbek kizi	
Maktabgacha yoshdagi nutqida kamchiligi bo'lgan bolalar so'zlashuv nutqini shakllantirishda o'yin texnologiyalaridan foydalanish ahamiyati.....	210
Abdullayeva Ugiloy Djurayevna	
Chet tili intellektual va kasbiy rivojlanish kaliti	214
Aripova Sayida Abdullaxatovna	
Raqamli etiket: zamonaviy ta'limda yangi madaniyat talabi	217
Rasuljon Atamuratov	
Raqamli xiyonat: zamonaviy munosabatlar va sodiqlik inqirozi.....	221
Azizova Shodiya Utkur qizi	
Badiiy tarjimada leksik birliklarning lingvomadaniy aspektlari	224
Mardiyeva Maxbuba Shavkatovna	
O'quvchilarda funksional savodxonlikni rivojlantirishga yo'naltirilgan dasturiy platformani pedagogik loyihalash.....	228
Obloqulov Sulaymon Maxmayusuf o'g'li	
Kurashchilar orasida jarohatlarning oldini olish: reabilitatsiya va profilaktik uslublar	232
Ochilova Sarvinoz Salim qizi	
Xalq og'zaki ijodi vositasida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarning o'qish savodxonligini rivojlantirishga tayyorlashning pedagogik-psixologik jihatlari	236
Oxunova Nozimaxon Mirzag'ulom qizi	
Loyiha asosidagi o'qitish orqali yoshlarda liderlik qobiliyatini rivojlantirish usullari.....	239
Risvayeva Charos Zaydilla qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ingliz tilini o'yinlar vositasida o'rgatishga qaratilgan mashq va topshiriqlarning samaradorligi.....	242
Toshniyozova Dildora, Meliyeva Nargizaxon	
Bo'lajak o'qituvchilarni tarixiy va ma'naviy ideallarga aksiologik munosabatini rivojlantirish modeli	245
Tursunova Dilnoza Adhamjon qizi	
Shaxs rivojlanishida pedagogika va psixologiyaning o'rni	248
Umirova Guldon Jamoliddin qizi	
Toshkent shahri havosi ifloslanishining sabablari va oldini olish choralari	251
Ungalov Akmal Navruzovich	
Sun'iy intellekt asosida tuzilgan interaktiv platformalar va ulardan foydalanuvchi tajribasi	254
Xabirova Zulfiya Anvarbekovna	
Talabalar ijtimoiy faollik indeksini rivojlantirishda tyutorlik faoliyatining o'rni va ahamiyati	257
Xamrakulov Jasurbek Muxammadjon o'g'li	
Hozirgi davr pedagogikasida sharqona ta'limning ahamiyati.....	260
Yuldasheva Mastura Islamovna	
Пословицы и поговорки как отражение картины мира	263
Алламбергенова Шахноза Садатдиновна	
Raqamlashtirish sharoitida talabalarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini rivojlantirishda mustaqil ta'limning o'rni	268
Abdumannopov Muhammadsahib Muhammadyusuf o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy-kreativ kompetensiyalarini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlar.....	272
Khadicha Mukhamadiyeva Karomatovna	



Zamonaviy didaktik yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning analitik va ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish.....	277
Mo'minova Gulhayo Turg'unboy qizi	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarni tyutorlik faoliyatiga tayyorlashning pedagogik shart-sharoitlari	280
O'rinova Nilufar Muhammadovna	
Aholi o'rtasida yoshlarning pedagogik intervensiyalar orqali ilmiy faolligini oshirish va sog'lom turmush tarzini shakllantirish metodikasi.....	286
Raximov Xasanboy Kamoliddin o'g'li	
Buyuk ipak yo'li – yangi geosiyosiy va iqtisodiy aloqalarning tarixiy asosi sifatida.....	290
Tugalova Madina Erkin qizi	
Ilk maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiya.....	293
Umarova Muyassarxon A'zamjonovna	
Rus tilida o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodik asoslari	297
Xanova Dilrabo	
Didactic Possibilities of Teaching English in Primary Schools Based on 3D Interactive Technologies	303
Kholiqova Lutfiya Umurzoqovna	



ZAMONAVIY DIDAKTIK YONDASHUV ASOSIDA BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING ANALITIK VA IJODIY KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH

Mo'minova Gulhayo Turg'unboy qizi
Andijon davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

ORCID:0009-0004-2023-5840

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy didaktik yondashuvlar asosida bo'lajak o'qituvchilarning analitik va ijodiy ko'nikmalarini qanday rivojlantirish mumkinligi tahlil qilinadi. Maqolada didaktik yondashuvlarning turli jihatlari, o'qituvchilarning pedagogik metodlari va bu jarayonda analitik hamda ijodiy ko'nikmalarni rivojlantirishda qo'llaniladigan usullar ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: zamonaviy yondashuv, analitik fikrlash, ijodiy fikrlash, bo'lajak o'qituvchilar, didaktika.

Abstract: This article analyzes how to develop the analytical and creative skills of future teachers based on modern didactic approaches. The article examines various aspects of didactic approaches, pedagogical methods of teachers, and methods used in the development of analytical and creative skills in this process.

Key words: modern approach, analytical thinking, creative thinking, future teachers, didactics.

Аннотация: В данной статье анализируется, как можно развивать аналитические и творческие навыки будущих педагогов на основе современных дидактических подходов. Рассматриваются различные аспекты дидактических подходов, педагогические методы учителей и методы, используемые в процессе развития аналитических и творческих навыков.

Ключевые слова: современный подход, аналитическое мышление, творческое мышление, будущие учителя, дидактика.

KIRISH

Hozirgi davrda ilm-fanning jadal taraqqiy etishi, texnologiyaning kun sayin o'zgarib borishi va axborotning tez kirib kelishi ta'lim jarayonida didaktik vositalardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Bu esa zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalari asosida samarali o'quv-didaktik vositalardan foydalanib, texnologiya mashg'ulotlarini tashkil etishni taqozo etadi. Bugungi kunda texnologiya fanlarini o'qitishda multimedia va media vositalar hamda elektron resurslardan samarali foydalanish orqali ta'lim sifatini oshirish dolzarb vazifalardan hisoblanadi. Zamonaviy axborot texnologiyalarining o'quv jarayonida qo'llanilishi natijasida elektron o'quv qo'llanmalar, virtual stendlar orqali murakkab texnologiyalarni qisqa vaqtda mukammal o'zlashtirish, shuningdek, masofadan turib o'qitish imkoniyati yaratilmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Masofaviy o'qitishda elektron darslik va qo'llanmalarni qo'llash uchun yuqori faollikka ega bo'lish lozim. Har bir fanga mo'ljallangan elektron o'quv qo'llanma eng kamida uchta: ta'limiy, mashqli va nazorat qilish kabi asosiy qismlarga ega bo'lishi zarur. Zamonaviy o'quv vositalardan ta'lim sohasida fan va texnikaning so'nggi yutuqlari asosida ishlab chiqilgan audio, video, telekommunikatsiya va texnologiyalarning qo'llanilishi katta ahamiyat kasb etmoqda. Shuning uchun ularning didaktik imkoniyatlari bilan tanishib chiqish va mashg'ulotlarda ularni qo'llash bo'lajak o'qituvchilar uchun kelajakdagi faoliyatida katta yordam beradi. Didaktik vositalar bizga tanish, hayotimizda uchraydigan, hatto biz foydalanib yurgan vositalar bo'lishi mumkin. Ularning hammasi ham aynan ta'lim berish uchun ishlab chiqarilgan bo'lishi shart emas. Masalan, televideniyaning olsak,



u turmushimizda dam olish uchun qo'llaniladigan vosita bo'lsa-da, aholi orasida targ'ibot ishlarini olib borishda ommaviy axborot vositasi hisoblanadi. Lekin undan ta'limda ham keng foydalanmoqdamiz va masofadan turib o'qitishda u didaktik vosita sifatida qo'llanilmoqda.

Didaktik vositalardan ta'lim jarayonida samarali foydalanish bo'yicha respublikamiz olimlaridan N.A. Musli-movning ta'kidlashicha, elektron darsliklar quyidagi talablarga javob berishi zarur:

- o'quv dasturi va o'quv-metodik ishlarni nashr etishda qo'yiladigan talablarga javob bera olishi (u fakultet ilmiy-metodik kengashi tomonidan tasdiqlanadi);
- darslik muayyan soha yo'nalishi bo'yicha birinchi bor taqdim etilayotgan yoki avval nashr etilgan metodik qo'llanmaning elektron versiyasi sifatida tayyorlanganligi va mazmunan umumiy, maxsus, fakultativ me'yor-larga taalluqliligi;
- ma'lum o'quv kursi (yoki uning bir qismi) mazmunini ochib bera olishi hamda o'quv-metodik maqsadlarga erishishga imkon beradigan darajada hajmga egaligi;
- o'quv-metodik maqsadlarga erishishga yordam beruvchi ko'rgazmali elementlarga (kompyuterning multi-media imkoniyatlaridan maksimal darajada foydalanish imkoniyati) egaligi;
- materialning monitor ekranida ishlash va tarmoq bo'ylab joylashtirish xususiyatlarini inobatga olgan holda ishlab chiqilganligi;
- matnda gipermurojaatlarning mavjudligi bilan birga, zarur hollarda WEB manbalari va boshqa axborot resurslarining ko'rsatilganligi;
- materialni o'zlashtirish darajasining ta'lim oluvchi tomonidan mustaqil baholanishiga imkon beruvchi nazorat savollarining mavjudligi;
- ko'plab tillarda ishlash sharoitlarining yaratilganligi, imkoniyati cheklangan talabalar uchun maxsus sharoitlarning mavjudligi.

Zamonaviy o'quv-didaktik vositalar asosida o'qitish o'quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini oshirishda, ularning mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirishda ijobiy samara beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Bugungi kunda ta'lim amaliyotida talabalarning tahliliy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Bu jarayonda tarixiy taqqoslash va kartografik usullar ta'limning muhim vositalari sifatida keng qo'llaniladi. Ayniqsa, AQSH, Yevropa va Yaponiyada tahliliy tafakkurni rivojlantirishga qaratilgan metodik yondashuvlar ta'lim dasturlarining markaziy qismi bo'lib qolmoqda. Bu usullar orqali talabalar murakkab jara-yonlar va hodisalar o'rtasidagi sabab-oqibat munosabatlarini chuqurroq tushunishni o'rganadilar.

Mamlakatimizda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va uni jahon standartlariga moslashtirish jarayoni jadal sur'atlarda olib borilmoqda. O'zbekiston Prezidentining ta'lim sohasidagi islohotlari doirasida, ta'lim jarayonini xalqaro standartlarga muvofiq ravishda modernizatsiya qilish, talabalarda tahliliy fikrlash va ijodiy ko'nikmalarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bugungi kunning globallashuv jarayonlari, mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishi talabalarning tahliliy ko'nikmalariga bo'lgan ehtiyojni yanada oshirmoqda.

TAHLIL VA NATIJALAR

Analitik uslubda fikrlash – har qanday masala yuzasidan chuqur, atroflicha, mantiqli fikr yuritish bilan birga, chiqarilgan xulosaning isbotlangan bo'lishi jihatidan ajralib turadi. Demak, talabalarni analitik faoliyatga yo'llashda o'ziga xos yondashuv, qarashni aniq, mantiqli, ifodali bayon etish hamda asoslashga o'rgatish muhim ahamiyatga ega. Har bir odamning tafakkur darajasi ham bilimlar turfa xilligi natijasida, analitik tafakkur o'ziga xos qarashlarni yuzaga chiqarishga imkon beradi. "Falsafa. Qomusiy lug'ati"da "analitika" atamasi "tahlil qilish, muhokama, isbotlash san'ati" sifatida izohlanadi. Analitika atamasi ilk bor Aristotel tomonidan mantiqiy tahlil texnikasiga berilgan nom sifatida qo'llangan. Uning "Analitika" nomli asarida fikrlashning bu turiga taalluqli ikki jihat – murakkab butunlikka ega bo'lgan obyektni dastlab oddiy qismlarga ajratish va ularni tekshirish asnosida tafakkur yuritishning murakkablashib borishi – ga e'tibor qaratiladi. Analitik tafakkur yuritishda fikrlash sur'ati-ning tezligi, masalaga turli tomondan yondasha bilish, qamrovdorlik, muammoga eng muvofiq va samarali yechim topish singari jihatlar ustuvorlik qiladi.

Qadim zamonlardan bunday tafakkur egalari alohida qadrlangan. Bunday fikrlay oladigan shaxslar antik Yunonistonda "analitiklar" deb nomlangan. Shundan beri fikrlashning o'ziga xos murakkab turi "analitika" nomi bilan yuritib kelinadi. Ta'lim jarayonida bo'lajak o'qituvchilarning analitik va ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish o'qituvchilarning o'zgaruvchan ta'lim sharoitlariga moslashishiga yordam beradi, ularni yangi metodologiyalar va texnologiyalarni yo'llashda yanada samarali qiladi. Bu jarayonning ijtimoiy zarurati, shuningdek, ta'lim tizimida yuz berayotgan yangiliklar, o'qituvchilarni tayyorlashda sifatli yondashuvlarning zarurati, ta'limda individual yondashuv va interaktiv metodlar bilan bog'liq. Zamonaviy didaktik yondashuvlar bo'lajak o'qitu-



vchilarning ta'lim jarayonida analitik va ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Analitik fikrlash o'qituvchilarga ma'lumotlarni tizimlashtirish, muammolarni samarali hal qilish, mantiqiy xulosalar chiqarish kabi qobiliyatlarni beradi. Ijodiy fikrlash esa yangi g'oyalarni ishlab chiqish, innovatsion yondashuvlar yaratish, o'quvchilarni yangi bilimlarni mustaqil ravishda o'rganishga undashda muhim o'rin tutadi.

Zamonaviy didaktik yondashuvlar ta'limda faqatgina ma'lumot berish bilan cheklanmaydi. Ular o'qituvchilarni nafaqat o'quvchilarga bilim yetkazuvchi shaxs sifatida, balki o'quvchilarning ijodiy va analitik ko'nikmalarini rivojlantirishga ko'maklashuvchi pedagog sifatida ko'rishni taqozo etadi. Bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda zamonaviy metodlarni joriy etish, muntazam ravishda yangi pedagogik usullarni o'rganish va ularni amaliyotga tatbiq etish talab etiladi. Bu jarayonda o'qituvchilarga ilmiy-texnikaviy yondashuvlar va innovatsion metodlarni keng qo'llash zarur. Zamonaviy didaktik yondashuvlar asosida bo'lajak o'qituvchilarning analitik va ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish ta'lim tizimining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilarni analitik fikrlash va ijodiy yondashuvga o'rgatish nafaqat o'quvchilarning bilimini oshiradi, balki ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini ham rivojlantiradi. Kelajakda bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda zamonaviy didaktik metodlarni joriy etish va o'qituvchilarning ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish ta'lim jarayonini yanada samarali qilishga yordam beradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy o'quv-didaktik vositalardan ta'lim jarayonida samarali foydalanish imkoniyatlari o'quvchilarni faol bo'lishga va tanqidiy fikrlashga undaydi. Ta'lim faqat nazariy ma'lumot berish bilan cheklanmasligi, balki amaliy mashg'ulotlar, loyihalar, mashqlar va topshiriqlar bilan boyitilishi lozim. O'quvchining o'z bilimini o'zi baholashi uchun testlar mavjud bo'lishi, mustaqil ta'lim olishga imkon yaratishi, o'quv materiali esa aniq maqsad va vazifalarga yo'naltirilgan bo'lishi kerak. Zamonaviy ta'lim talablari asosida yaratilgan darslik o'qitish samaradorligini oshiradi, o'quvchilarning bilimini tizimlashtirishni ta'minlaydi, ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiradi hamda kasbga qiziqishlarini kuchaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Piaget, J. (1952). The Origins of Intelligence in Children. International Universities Press.
2. Vygotskiy, L. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.
3. Dewey, J. (1938). Experience and Education. Macmillan.
4. Freire, P. (1970). Pedagogy of the Oppressed. Continuum.
5. Muslimov, N. A. Elektron darslik yaratish metodik tamoyillari va texnologiyalari.
6. Ahmedjanov, M. M., & To'xtaeva, Z. Sh. Didaktik vositalar majmuasi: O'quv qo'llanma.
7. Mo'minova, G. (2025). Zamonaviy didaktik yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning analitik va ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.1), 704–705.
8. Муминова, Г. (2025, апрель). Развитие аналитических и творческих навыков будущих педагогов на основе современного дидактического подхода. В Международная конференция академических наук, 4(4), 59–61.
9. Mominova, G. (2023). Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari. Science and Innovation in the Education System, 2(2), 122–126.
10. Gulhayo, M. (2023). Technologies for development of general competences of preschool teachers. Science and Innovation, 2(4), 632–634.
11. Iminova, D. (2024). Innovativ loyihalar vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'qish motivatsiyasini rivojlantirishning mazmuni. Ekonomika i Sotsium, 5(2), 266–274.
12. Iminova, D. N. (2021). Maktabgacha ta'lim tashkiloti va maktab o'rtasidagi hamkorlikning ahamiyati. Science and Education, 2(1), 301–303.

- 
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.